رونمایی از مستند افشاگرانه «روزگار یک چهل ساله»

مستند افشاگرانه «روزگار یک چهل ساله» به کارگردانی امین قدمی هفته آینده در حوزه هنری رونمایی می‌شود. آن‌طور که فارس گزارش می‌دهد، مستند ۹۰ دقیقه‌ای روزگار یک چهل ساله روز یکشنبه ۱۰ شهریور با حضور احمد توکلی و مهدی صنایی از کارشناسان اقتصادی و جمعی از کارشناسان رسانه‌ای رونمایی خواهد شد و علاقه‌مندان می‌توانند در این مراسم حضور یابند. در این مستند با چهره‌هایی همچون: احمد توکلی، علی پروین، مهدی هاشمی‌نسب، مهدی رحمانیان مدیرمسؤول روزنامه شرق، سیف‌ا... یزدانی مدیر مسؤول عصر اقتصاد، مریم مجیبی مدیرعامل شرکت تعاونی مسکن هنرمندان، کاظم پالیزدار رئیس ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی نهاد ریاست جمهوری، داوود امیریان نویسنده و... ده‌ها چهره دیگر گفت‌وگو صورت گرفته است. مستند روزگار یک چهل ساله به همت مرکز مستند سازمان سینمایی حوزه هنری با موضوع مفاسد اقتصادی و چگونگی شکل‌گیری آن تولید شده و ساخت آن به مدت دو سال طول کشیده است.

نمایی از فیلم نهنگ عنبر

چند می‌گیری بازی کنی؟!

با وجود گردش مالی نسبتا بالا در حوزه سینما، اما هنوز هیچ سازوکاری برای شفافیت در قراردادها و مالیات سینماگران وجود ندارد

امید رحمانی

سینما

ادعای شفافیت که در چند وقت اخیر در سینمای ما مطرح شده، ظاهرا تقریبا در حد حرف باقی مانده و چندان نمی‌توان نگاه خوشبینانه‌ای به آن داشت. از آن سو در سطح اول سینمای جهان و با وجود این‌که ممکن است با نگاه و هدف اینجایی سنخیت و همخوانی هم نداشته باشد، در بسیاری از مصداق‌های سینمایی، شفافیت حرف اول را می‌زند و کمتر خبر از پنهانکاری است. نمونه بارزش دستمزد افراد مشهور و بازیگران درجه یک سینماست که معمولا خیلی شفاف اعلام می‌شود و حتی هر سال فهرستی از پردرآمدترین بازیگران هالیوود منتشر می‌شود.

اما اینجا نه تنها خبری از شفاف‌سازی نیست بلکه برخی دوستان سینمایی در پنهانکاری حرف اول را می‌زنند و در این مساله از همدیگر سبقت می‌گیرند. برخی معتقدند که دستمزد یک بازیگر و چهره سینمایی، زندگی خصوصی اوست اما وقتی اساس حرفه یک فرد معروف به مردم مربوط می‌شود و اقبال و خرید بلیت فیلم‌ها از سوی آنهاست که نقش مهمی در بقا و ادامه شهرت و فعالیت حرفه‌ای این چهره‌ها دارد، این بحث جنبه عمومی پیدا می‌کند و مردم حق دارند که بدانند ستاره‌های سینما چه رقمی را به عنوان دستمزد دریافت می‌کنند.

یکی از بحث‌های مهم دیگری که در همین رابطه مطرح است، بحث مالیات است و برخی این پنهانکاری در اعلام دستمزدها را به این موضوع مربوط می‌دانند. حتی باز برخی تحلیلگران اعتقاد دارند که قانون معافیت مالی هنرمندان درباره بازیگران و ستاره‌هایی که پرکارند و دستمزدهای نجومی و بالایی دریافت می‌کنند، باید مورد بازنگری قرار گیرد. این در حالی است که در سینمای جهان، به محض انعقاد قرارداد چند میلیون دلاری ستاره‌ها با طرح‌ها، کسر مالیات انجام می‌شود و دیگر حرف و حدیثی درباره دستمزد بازیگران وجود ندارد. برای همین همه چیز در بحث مالی از جمله رقم‌های تولید و مارکتینگ فیلم و دستمزدها به شکل کاملا شفاف رسانه‌ای می‌شود و اهمه و ملاحظه‌ای از این بابت وجود ندارد.

اگر بخواهیم مقایسه‌ای میان افراد مشهور سینما و فوتبال در ایران انجام دهیم، رقم دستمزدها و قراردادهای ستارگان فوتبال معمولا اعلام می‌شود و آنها در هر شکل و قالبی به هر حال ملزم به پرداخت مالیات هستند. هرچند آنجا هم زمینه برای دور زدن قانون و فرار مالیاتی وجود دارد، اما به نسبت ستاره‌های سینما، عدالت بیشتری برقرار است و بحث پنهانکاری درباره دستمزدها به اندازه سینما نیست.

پول‌های کثیف

محسن محسنی‌نسب، کارگردان سینما درباره بحث شفاف نبودن دستمزدها در سینمای ایران به جام‌جم گفت: اگر هیچ‌کدام از دستمزدها در سینمای ایران براساس حق و شأن آن بازیگر نیست، به خاطر پول‌های کثیفی است که وارد سینما می‌شود. کلاهبردارانی که فعالیت اقتصادی دیگری دارند، در این چند سال اخیر وارد سینما شده‌اند تا موقعیت اجتماعی خود را تغییر دهند، برای همین با برخی چهره‌های مشهورها و بازیگران ارتباط برقرار می‌کنند. آنها برای این‌که بتوانند کار کنند، سرمایه‌گذار برخی فیلم‌ها می‌شوند و به بهانه این سرمایه‌گذاری، ارتباط‌های غیرکاری همچون شرکت در مهمانی‌های خصوصی و ... هم با برخی بازیگران برقرار می‌کنند. طبیعتا این آدم‌ها دستمزدهایی که به برخی بازیگران می‌دهند، دستمزدهای واقعی آنها نیست.

کارگردان فیلم‌های یاس‌های وحشی و شیرهای جوان ادامه داد: به عنوان مثال ممکن است دستمزد واقعی بازیگری در سینمای ایران صد میلیون تومان باشد، اما این سرمایه‌گذاران و تهیه‌کنندگانی که با نیتی ناسالم وارد سینما شده‌اند، پنج برابر دستمزد واقعی این بازیگر را به او پرداخت می‌کنند. برای همین بازیگر مجبور است هیچ‌وقت دستمزد دریافتی خود را اعلام نکند. چون اگر اعلام کند که مثلا از محسنی‌نسب صد میلیون تومان دریافت کرده، نمی‌تواند از آن سرمایه‌گذار و تهیه‌کننده ۵۰۰ میلیون تومان دستمزد بگیرد.

این وضع باعث بالا رفتن دستمزدهای برخی چهره‌های معروف و بازیگران می‌شود. از طرف دیگر تهیه‌کننده‌هایی هم که اشراف ندارند و پول یا مفت دستشان است نیز این خرج‌ها را هم انجام می‌دهند.

محسنی‌نسب افزود: چرا اداره مالیات در این زمینه ورود نمی‌کند؟ در این زمینه قطعا نیاز به بازنگری در قانون مالیات وجود دارد. قانون معافیت مالیاتی باید برای تهیه‌کننده و کسی باشد که سرمایه فیلم را تهیه می‌کند و با منابع درآمد سروکار دارد، اما کسانی که حقوق و دستمزد می‌گیرند از جمله بازیگران باید مالیات را پرداخت کنند. مگر ما که در تلویزیون کار هنری و کارگردانی می‌کنیم، مالیات پرداخت نمی‌کنیم؟ به نظرم قانونگذار مالیاتی در این زمینه دچار سوءتفاهم شده است. در مجموع معتقدم دلیل اصلی این وضعیت، فساد در سیستم کشور است، یعنی کلاهبرداران برای این‌که بتوانند سر مردم کلاه بگذارند، می‌خواهند با فلان بازیگر مشهور عکس داشته باشند. در حقیقت برخی بازیگران مشهور، شریک کلاهبرداران هستند، چون می‌دانند که فلانی کلاهبردار است و اگر می‌دانی برای چه پول اضافی می‌گیری و اگر دستمزدت مشخص است چرا چند برابر آن را دریافت می‌کنی.

> **محسنی‌نسب:** در حقیقت برخی بازیگران مشهور، شریک کلاهبرداران هستند، چون می‌دانند فلانی کلاهبردار است و اگر می‌دانی برای چه پول اضافی می‌گیری چرا چند برابر آن را دریافت می‌کنی؟

الان هم شفاف است!

علی لدنی، تهیه‌کننده سینما و تلویزیون اما معتقد است اوضاع در این زمینه آنچنان نامساعد نیست و شفافیت در این زمینه وجود دارد.

او به جام‌جم گفت: به نظرم شفافیت کم و بیش در زمینه اعلام دستمزد ستاره‌ها و بازیگران سینما وجود دارد و اعلام هم می‌شود. شما اگر الان مثلا بپرسید که دستمزد نوید محمدزاده چقدر است؟ به فرض می‌گویند یک میلیارد تومان. ممکن است این مساله چندان قانونمند نباشد اما اگر به تولیدکنندگان فیلم و صنف تهیه‌کنندگان سینما مراجعه کنید، به شما می‌گویند آقایان محمدزاده، شهاب حسینی و ... چقدر دستمزد می‌گیرند و همه چیز روشن است. البته در دنیا هم روند این نیست که نرخ دستمزدها به طور مستقیم در مطبوعات اعلام شود.

وقتی از تهیه‌کننده آثاری چون معمای شاه و برف روی شیروانی داغ پرسیدیم که آیا به پرداخت مالیات توسط چهره‌های مشهور سینما اعتقاد دارد یا نه، تاکید کرد: خیالتان را راحت کنم، از نظر من همه به جز افراد کم‌درآمد باید مالیات پرداخت کنند.

به نظرم ما در این زمینه ایراد قانونی داریم اما اعتقاد دارم سازمان مالیات به سمت اصلاح این مورد قدم برمی‌دارد. نظرم این است در هرصورت عدالت مالیاتی باید رعایت شود.

> **علی لدنی:** شفافیت کم و بیش در زمینه اعلام دستمزد ستاره‌ها و بازیگران سینما وجود دارد و اعلام هم می‌شود. شما اگر الان مثلا بپرسید که دستمزد نوید محمدزاده چقدر است؟ به فرض می‌گویند یک میلیارد تومان

مافیا وجود دارد

وقتی برای بحث شفافیت دستمزد چهره‌های معروف و بازیگران سینمای ایران سراغ سیداحمد میرعلایی رفتیم، نگاه ریشه‌ای‌تر و عمیق‌تری به این مساله داشت. این تهیه‌کننده سینما و تلویزیون درباره این موضوع به جام‌جم گفت: سینمای ما دچار مشکلات ریشه‌ای و مهمی است. باوجود این‌که در برخی زمینه‌ها رشد خوبی داشته، اما در برخی جهات هم پیشرفت خوبی نداشته و شاید از همان ابتدا مسیر را اشتباه رفته است.

تهیه‌کننده فیلم‌های شب واقعه و مرثیه برف ادامه داد: چون بحث ما شفاف‌سازی است، باید ابتدا به تعریف «حرفه» در سینما بپردازیم. بحث سینمای حرفه‌ای در دنیا خیلی شفاف است.

سینما از چند حرفه و هنر تشکیل شده که ممزوج شدن آنها همراه ترکیب هنر و صنعت، یک مقوله فرهنگی را شکل می‌دهد. ما در اصول سینما از اینجا مغفول شدیم که اصلا برای حرفه‌ای گری احترامی قائل نیستیم و به آن توجه نداریم. میرعلایی افزود: وقتی ورود افراد به حرفه سینما با رابطه و به خاطر دوستی و خویشاوندی است، تبعاتی همراه دارد و باعث سوءاستفاده‌هایی می‌شود. این ورود حتی در کارگردانی و تهیه‌کنندگی سینما هم اتفاق می‌افتد. چرا در سینمای دنیا تهیه‌کننده جایگاه ویژه‌ای دارد؟ چون میزان اهمیت و مسؤولیت او مشخص است. اما در این زمینه همیشه سینمای ما دچار نقصان است.

این سینماگر به بحث ورود پول‌های مشکوک و بی‌حساب و کتاب در سینما اشاره کرد و گفت: چه کسی این پول‌های بادآورده را وارد سینما می‌کند؟ چون در سینما باز است و هیچ اصولی هم برای تهیه‌کنندگی و سرمایه‌گذاری وجود ندارد، این اتفاق می‌افتد. هرکس که پول می‌آورد، به خودش جرات می‌دهد تهیه‌کننده شود. درحالی‌که سرمایه‌گذاری و تهیه‌کنندگی سینما یک تخصص است و شخص باید انگیزه فرهنگی برای این کار داشته باشد. در کجای دنیا فقط انگیزه درآمد در این حرفه مطرح است؟ حتی در کمپانی‌های بزرگ فیلمسازی دنیا که با مقاصد درست و غلط خودشان فیلم می‌سازند هم صرفا بحث مادی مطرح نیست و انگیزه‌های فرهنگی وجود دارد که در نهایت به دلیل طراحی و برنامه‌ریزی درست، منجر به نتیجه مادی هم می‌شود. اما اینجا با سرمایه‌گذارانی مواجهیم که نمی‌دانند هنر و سینما چیست و توقعات دیگری از این فضا دارد. چرا نباید خانم‌های ما در سینما امنیت داشته باشند و نسبت به سلامت پشت صحنه برخی آثار مشکوک باشیم؟

میرعلایی گفت: انقلاب اسلامی ما یک انقلاب فرهنگی بود و حضرت امام (ره) به عنوان معمار انقلاب، پایه‌های این نظام را برمبنای فرهنگ گذاشتند، چون قرآن ما یک پدیده فرهنگی است.

سینما هم اصلا پدیده‌ای فرهنگی و مجموعه‌ای از هنرهاست. هر دو طیفی که معتقدند سینما فقط وجه صنعتی و فقط وجه فرهنگی دارد، بازنده هستند، به‌نظرم سینما به طور همزمان دارای دو وجه فرهنگی و صنعتی است. اگر با همین نگاه به سینمای کشور بنگریم، می‌بینیم معماری سینمای ما بسیار اشتباه است. مسؤولان و سینماگران ما چقدر به سینمای ما خدمت کرده‌اند که حالا از آن توقع داریم؟ همه انتظار دارند سینما بهترین پیامبر و پیامرسان فرهنگی ما باشد، اما نهادهایی مثل شورای انقلاب فرهنگی، کمیسیون فرهنگی مجلس و وزارت ارشاد، سینمای ما را به حال خود رها کرده‌اند. این درحالی است که مقام معظم رهبری می‌فرمایند کلید توسعه کشور می‌تواند دست سینماگران باشد.

مدیرعامل سابق بنیاد سینمایی فارابی ضمن انتقاد از کیفیت نازل و مبتذل برخی فیلم‌های سینمایی کشور افزود: به نظرم توجه به این مسائل مهم‌تر از بحث دستمزدهاست، اگر دنبال سالم‌سازی سینما هستیم، سینمای ما نباید دست عده‌ای دزد فرهنگی باشد. کسانی برای اکران سینمای ما سیاستگذاری می‌کنند که سارقان فرهنگی هستند.

خیلی‌ها می‌ترسند بگویند سینما دست مافیاست اما این اتفاق افتاده است و تقریبا هرچه فیلم مبتذل است، می‌فروشد. با این حال خوشبختانه امسال برخی فیلم‌های فرهنگی و دغدغه‌مند، با فروش خوبی روبه‌رو شده‌اند. میرعلایی بیان کرد: این فیلم‌هایی که الان اکران می‌شود و ذهن و ناموس و باطن مردم را دچار تشکیک و آنها را دچار مشکلات فرهنگی می‌کند، پولشان خوردن دارد؟ چه کسانی این فیلم‌ها را می‌سازند؟ چرا مردم را با نقطه ابتذال مواجه می‌کنید؟ این کار دست کمی از دزدی و بالا رفتن از دیوار خانه مردم ندارد. برخی از این فیلم‌هایی که می‌فروشند از دیوار حیثیتی مردم بالا رفته‌اند. اینجا باید دنبال شفافیت باشیم.

این تهیه‌کننده افزود: تهیه‌کننده‌ای که به شکل بادآورده پنج میلیارد تومان گیرش می‌آید، یک میلیارد از این پول را هم به یک بازیگر فیلمش می‌دهد. بازیگر پیش خودش می‌گوید، چرا یک میلیارد در این وضع گیر من نیاید و به تهیه‌کننده می‌گوید اگر مرا می‌خواهی یک میلیارد هم به من دستمزد بده. یک موقع تهیه‌کننده آمده کار فرهنگی کند و زحمت کشیده و تلاش کرده، اگر پنج میلیارد هم گیرش بیاید، ایرادی ندارد. بازیگر فرهنگی و تلاشگر هم در این وضع، اشکالی ندارد که دستمزد خوبی بگیرد. اما بازیگری که این‌گونه تربیت پیدا می‌کند که با حقوق بالا، هنرش را به مردم ارائه دهد، چه خدمتی به مردم می‌کند که همیشه هم می‌گوید ما خدمتگزار مردم هستیم.

> **سیداحمد میرعلایی:** سینمای ما نباید دست عده‌ای دزد فرهنگی باشد. کسانی برای اکران سینمای ما سیاست‌گذاری می‌کنند که سارقان فرهنگی هستند خیلی‌ها می‌ترسند بگویند سینما دست‌مافیاست

میرعلایی گفت: الان پول در سینمای ما تعیین تکلیف می‌کند و وقتی وضع این‌گونه است، شفافیتش پیچیده‌تر از این حرف‌هاست که بخواهیم راجع به دستمزد صحبت کنیم. با این حال وضع دستمزد و شفاف نبودن آنها، نشانه‌ای از وضع پیچیده و ناسالم سینمای ماست. وقتی همه چیز جابه‌جا شده و ما در قالب مواد فرهنگی، با چیزهای ضدفرهنگی مواجهیم و برنامه‌ریزی و الگوی سینمای ما درست نیست، همه در این آشفته بازار ابراز وجود می‌کنند و می‌گویند ما هم فرهنگی هستیم.

اگر این شفافیت در دستمزدها نیست مربوط به کسانی است که پول بادآورده آورده‌اند و می‌خواستند یکشبه سینماگر، تهیه‌کننده و کارگردان شوند.

> اگر بخواهیم مقایسه‌ای میان سلبریتی‌های سینما و فوتبال در ایران انجام دهیم رقم دستمزدها و قراردادهای ستارگان فوتبال معمولا اعلام می‌شود و آنها در هر شکل و قالبی به هر حال ملزم به پرداخت مالیات هستند

راش

پردیس احمدیه به «لامینور» پیوست

پردیس احمدیه در «لامینور» داریوش مهرجویی بازی می‌کند.

آن‌طور که مهر گزارش می‌دهد، پردیس احمدیه به جمع بازیگران لامینور تازه‌ترین فیلم داریوش مهرجویی پیوست.

پیش از این حضور علی نصیریان و سیامک انصاری در این فیلم قطعی شده بود.

لامینور به کارگردانی داریوش مهرجویی با طراحی گریم عبدا... اسکندری و مدیریت فیلمبرداری بهرام بدخشانی با نویسندگی مشترک وحیده محمدی‌فر و داریوش مهرجویی و به تهیه‌کنندگی رضا درمیشیان جلوی دوربین خواهد رفت.

«هیس!...» یک قصه مردمی

کارگردان فیلم «هیس! پسرها فریاد نمی‌زنند» تاکید کرد به دنبال سرمایه‌گذاری است که فرهنگ و مردم در اولویتش باشد.

آن‌طور که سینماپرس گزارش داده، پوران درخشنده کارگردان سینما با اشاره به آخرین وضعیت تولید فیلم سینمایی هیس! پسرها فریاد نمی‌زنند، گفت: برای تولید این پروژه رایزنی‌هایی برای سرمایه‌گذاری مناسب در حال انجام است، برای من بسیار مهم است که ۵۰ درصد سرمایه‌گذاری که قرار است سهیم شوم، سرمایه آن پولی باشد که برای فرهنگ اهمیت داشته باشد. به همین دلیل به دنبال سرمایه‌گذاری هستم که بداند هیس! پسرها فریاد نمی‌زنند یک اثر فرهنگی است و من به دنبال ساخت یک اثر کمدی نیستم، بلکه این فیلم یک موضوع مهم اجتماعی است و باید کسی برای این فیلم سرمایه‌گذاری کند که مانند من عاشق مردم کشورش باشد.

این کارگردان تاکید کرد: با تعدادی از سرمایه‌گذاران در حال مذاکره هستم و امیدوارم هرچه زودتر به نتیجه نهایی برسم تا بتوانم این پروژه را جلوی دوربین ببرم.

او درباره انتخاب بازیگران مورد نظر خود توضیح داد: هنوز به بازیگری برای حضور در این پروژه پیشنهادی نداده‌ام، اما تعدادی از بازیگران را مدنظر دارم که بعد از قطعی شدن سرمایه‌گذار بتوانم با این بازیگران وارد مذاکره شوم.

کارگردان فیلم هیس! دخترها فریاد نمی‌زنند بیان کرد: البته به تعدادی چهره جدید برای حضور در این فیلم فکر می‌کنم و این امکان وجود دارد تعدادی از نقش‌های اصلی فیلم به نابازیگر سپرده شود.

او ادامه داد: هنوز نمی‌دانم این طرح چه زمانی جلوی دوربین می‌رود، البته این را نیز باید مورد توجه قرار دهیم که فیلمنامه هیس! پسرها فریاد نمی‌زنند نزدیک به دو سال در انتظار پروانه ساخت بود و حالا نزدیک به شش ماه است پروانه ساخت دریافت کرده‌ام.

کارگردان «شمعی در باد» توضیح داد: متاسفانه در این شش ماه دستمزدها بسیار بالا رفته است و همین مساله فیلمسازی برای یک کارگردان مستقل بسیار سخت است. ضمن این‌که ساخت چنین فیلم‌هایی با چنین موضوع‌هایی مسؤولیتی است که مردم به من داده‌اند و نمی‌توانم به‌راحتی از کنار آن رد شوم.

او درباره جذب حمایت‌های دولتی بیان کرد: به دنبال هیچ‌گونه حمایت مالی دولتی نیستم، چرا که این قصه، قصه مردم است و نمی‌توانم هیچ دخل و تصرفی در آن ایجاد کنم.

درخشنده در پایان گفت: این‌که فیلمبرداری در تهران انجام شود یا خیر، بستگی به سرمایه‌گذاری در فیلم دارد. البته اگر سرمایه‌گذار مناسبی که مدنظرم هست، پیدا نشود، مجبور هستم این فیلم را خودم تهیه کنم و در یکی از استان‌ها فیلم را جلوی دوربین ببرم که بتوانم آن را ارزان‌تر تمام کنم.